

Sygn. akt II Cz 5/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny – Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Janusz Kasnowski (spr.)

Sędziowie: SO Aurelia Pietrzak

SO Bogumił Goraj

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2015 r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku

D. C. (1)

z udziałem

L. C., D. C. (2), T. K. i M. K.

o zniesienie współwłasności nieruchomości

na skutek zażalenia uczestnika D. C. (2) na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 28 listopada 2014 r. w sprawie o sygn. akt II Ns 412/14

postanawia:

1/ zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przyznane biegłemu sądowemu R. G. wynagrodzenie za sporządzenie opinii pisemnej w kwocie 8 996,91 zł obniżyć do kwoty 5 827,54 zł (pięć tysięcy osiemset dwadzieścia siedem i 54/100); ;

2/ oddalić zażalenie w pozostałej części.

Sygn. akt II Cz 5/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, po rozpoznaniu sprawy z wniosku D. C. (1) z udziałem L. C., D. C. (2), T. K. i M. K. o zniesienie współwłasności nieruchomości, przyznał biegłemu R. G. kwotę 8.996,91 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzoną opinię pisemną z dnia 15 lipca 2014 r.

W uzasadnieniu, po przytoczeniu treści art. 89 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych statuującego zasadę, że powołanemu w sprawie biegłemu przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę, Sąd Rejonowy wskazał, że treść karty pracy biegłego jest adekwatna do wymiaru czasu koniecznego na wykonanie opinii w sprawie. Opracowanie opinii w sprawie składało się z czterech etapów. Pierwszy z nich to czynności przygotowawcze, na które składały się czasochłonne czynności związane z przygotowaniem materiału wyjściowego nieruchomości wycenianej oraz bazy nieruchomości porównywanych. Nadto konieczne było odtworzenie brakującej dokumentacji budowlanej. Drugi etap polegał na zaprojektowaniu nieruchomości lokalowych, co zajęło biegłemu 14 godzin pracy. Kolejny, polegał na określeniu wartości nieruchomości gruntowej oraz zaprojektowanych nieruchomości lokalowych. W celu wykonania tego zadania biegły musiał rozszerzyć badania rynku na okres wynoszący aż trzy lata, aby w ten sposób wyselekcjonować właściwą liczbę transakcji nieruchomości podobnych. Ostatni etap polegał natomiast na

czynnościach finalizujących opinię takie jak maszynopisanie, składanie i powielanie opinii. Z uwagi na obszerność opinii nie budziła wątpliwości Sądu Rejonowego okoliczność, że ten etap pracy zajął biegłemu 29 godzin.

Sąd Rejonowy zwrócił następnie uwagę na treść § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określania stawek wynagrodzenia biegłych, z którego wynika, że stawka wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd za każdą rozpoczętą godzinę pracy wynosi – w zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii – od 1,28 % do 1,81 % kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, która obecnie wynosi 1.766,46 zł. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Rejonowy uznał za uzasadnione określenie stawki wynagrodzenia na poziomie 1,81 % oraz powiększenie jej zgodnie z wnioskiem o 30 % na podstawie § 4 rozporządzenia, z uwagi na złożony charakter analizowanego problemu. Biegły musiał w sprawie wykazać się szczególną precyzją przy projektowaniu samodzielnych lokali, a nadto był zmuszony do odtworzenia dokumentacji budowlanej z uwagi na jej brak, co było konieczne z uwagi na wykonane w nieruchomości prace zmieniające układ pomieszczeń.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że wynagrodzenie kwocie 8.996,91 zł brutto jest adekwatne do czasu potrzebnego do wydania opinii zgodnie z określoną tezą dowodową oraz nakładem pracy biegłego. Wobec tego na podstawie art. 288 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 89 i art. 90 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych orzekł jak w sentencji postanowienia.

Zażalenie na postanowienie złożył uczestnik D. C. (2) domagając się obniżenia wynagrodzenia biegłego do kwoty 5000 zł podnosząc, że przyznana kwota – wynikająca z karty pracy biegłego – jest zawyżona. Nadto wskazał, że nie ma żadnego uzasadnienia dla ustalenia wynagrodzenia biegłego z uwzględnieniem stawki maksymalnej wynagrodzenia biegłego za godzinę pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie uczestnika znajduje uzasadnienie w istotnym zakresie.

Wstępnie poczynić należy uwagę bardziej ogólnej natury, że biegły sądowy powołany w sprawie ma prawo żądać wynagrodzenia za wykonaną pracę (art. 288 k.p.c.), przy czym zgodnie z zaleceniem art. 89 ust. 2 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. w Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.) wysokość wynagrodzenia biegłego ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje oraz potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy. W § 3 tego przepisu wskazano, że wynagrodzenie biegłych oblicza się m.in. na podstawie stawki wynagrodzenia za godzinę pracy, której wysokość oblicza się na podstawie odpowiedniego ułamka (od 1,28 % do 1,81 % według § 2 rozporządzenia Min. Sprawiedliwości z dnia 23.04.2013r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych do wydania opinii w postępowaniu cywilnym – Dz. U. 2013r., poz. 518) kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa.

Przy ustaleniu wysokości należnego biegłemu wynagrodzenia decydujące znaczenie ma nie ilość rzeczywiście wykorzystanego przez biegłego czasu, lecz czas niezbędny do prawidłowego opracowania opinii przez osobę dysponującą niezbędnymi wiadomościami w danej dziedzinie. Oznacza to, że sąd orzekający może skontrolować wskazaną przez biegłego w karcie pracy liczbę godzin podaną jako niezbędną do sporządzenia opinii i obniżyć wynagrodzenie wyliczone przez biegłego stosownie do przyjętej przez siebie ilości czasu i nakładu pracy biegłego. Pamiętać jednak należy, że ilość czasu, którą trzeba zużyć na określoną czynność, jest zależna od wielu czynników, a wśród nich także od indywidualnych cech wykonawcy i indywidualnych cech czynności, co powoduje, że podany w karcie pracy i rachunku czas zużyty na wykonanie czynności winien być kontrolowany ostrożnie.

Przystępując zatem do szerszej oceny rodzaju czynności wykonanych przez biegłego sądowego R. G. dla potrzeb sporządzenia opinii na piśmie w tej sprawie oraz czasu pracy wykazanego w karcie pracy (łącznie 176 h) stwierdzić należy, że był on zawyżony tj. wykraczający znacznie poza czas niezbędny do prawidłowego opracowania opinii przez osobę dysponującą niezbędnymi wiadomościami w danej dziedzinie. Gdyby przyjąć 8 godzinny dzień pracy, to czas

poświęcony przez biegłego na sporządzenie opinii wyniósłby łącznie aż 22 dni, co budzi uzasadnione wątpliwości, gdy zważywszy, że opinię sporządza wieloletni specjalista z dziedziny wyceny nieruchomości, a przedmiotem zniesienia współwłasności i wyceny jest w istocie jeden budynek mieszkalny wraz z przybudówką.

W szczególności w karcie pracy wykazano, że zapoznanie się z materiałem zawartym w aktach sprawy zajęło 3 h (poz.1 karty pracy – k.29). Tymczasem do chwili zlecenie biegłemu opracowania opinii akta sprawy liczyły zaledwie 22 strony, z czego część istotną stanowił wniosek o zniesienie współwłasności, odpis zwykły księgi wieczystej i stanowiska uczestników odnotowane w protokole rozprawy z dnia 01.04.2014r. oraz postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego podjęte na tej rozprawie (k.22). Dla specjalisty (biegłego), który sporządza wiele opinii tego rodzaju, zapoznanie się z tak niewielkim materiałem zawartym w aktach sprawy nie powinno przekroczyć w zasadzie 1 h.

Podobnie należało ocenić, jako zawyżony, czas przeznaczony na analizę danych z ewidencji gruntów, mapy, księgi wieczystej i planu miejscowego (8 h - poz.2 karty pracy j.w.). W ocenie Sądu Okręgowego, dla uzyskania informacji wynikających z analizy tych dokumentów, a bliżej opisanych w wyjaśnieniach biegłego do zarzutów postawionych w zażaleniu (k.156 – 157), czas niezbędny dla specjalisty nie powinien być przekroczyć 4 h.

Za wygórowaną należało uznać liczbę godzin przeznaczonych przez biegłego na analizę umów notarialnych, ustalanie cech nieruchomości podobnych i przygotowanie danych do wyceny nieruchomości w łącznej ilości 32 (poz.3 karty biegłego). Czas niezbędny dla wykonania tych czynności przez specjalistę, dla którego są one typowe, nie powinien być przekroczyć 22 h.

Zawyżony był też czas odnotowany w karcie pracy (6 h), a poświęcony na oględziny nieruchomości (poz.4 karty pracy). Pozostaje on w sprzeczności z treścią protokołu oględzin, z którego wynika, że czynność ta trwała jedynie 2 godziny (k.79 – 80). Z opinii biegłego nie wynika, aby oględziny były powtarzane. Jednocześnie nie można podzielić stanowiska biegłego, że do czasu przeznaczonego na tę czynność mógł też doliczyć czas pracy asystenta, z pomocą którego dokonywał oględzin nieruchomości. Taki zabieg, skutkujący zwiększeniem liczby godzin, a w konsekwencji i wynagrodzenia, nie mógł zostać zaakceptowany przez Sąd Okręgowy. Zatem w tym zakresie należało obniżyć podaną w karcie pracy (i rachunku) ilość czasu do 2 h wskazanych wprost w protokole oględzin nieruchomości.

Odnośnie pozostałych czynności wykonanych przez biegłego, które złożyły się na sporządzonej w sprawie opinii, także stwierdzić należy, że czas na nie przeznaczony wykraczał poza czas niezbędny do prawidłowego opracowania opinii przez osobę dysponującą niezbędnymi wiadomościami w danej dziedzinie (biegłego sądowego). Czynności mieściły się w ramach tego, co można określić już wykonaniem opinii i częściowo się pokrywały. Dotyczy to w szczególności tego, co określono w karcie pracy jako odtworzenie dokumentacji budowlanej obiektu w tym rysunki, obliczenia oraz opracowanie projektu podziału nieruchomości w tym kolorystyka, obliczenie powierzchni (poz. 5 i 6 karty pracy). W ocenie Sądu odwoławczego czas na to przeznaczony i wykazany w karcie pracy (w sumie 46 h) jest zawyżony i nie powinien przekraczać łącznie 30 h. Nie zmieniają tej oceny wyjaśnienia biegłego do sposobu rozliczenia tych pozycji karty pracy dokonane w piśmie z dnia 23.12.2014r. (k.158). Podobnie należało ocenić, jako zawyżony, czas potrzebny na określenie wartości zaprojektowanych nieruchomości lokalowych oraz określenie wartości nieruchomości w stanie bez wyodrębnienia lokali tj. łącznie aż 52 h (poz.7 i 8 karty pracy). Ponownie podkreślić należy, że opinię sporządza specjalista (biegły) z dziedziny szacowania nieruchomości, z właściwym przygotowaniem teoretycznym i praktycznym, wynikającym z dużego doświadczenia (stażu pracy, ilości sporządzanych opinii), a zatem czas niezbędny do wykonania tych czynności nie powinien być przekroczyć łącznie 35 h.

Wreszcie czas ujęty w karcie pracy pod pozycją: wykonanie opinii i czynności kancelaryjne (maszynopisanie, składanie, zawiadomienia) w ilości 29 h, także nie znajduje uzasadnienia (poz.9 karty pracy). Jest to w istocie etap już końcowy sporządzania opinii, a więc zebrania wyników poszczególnych czynności, opracowanych wyliczeń i sporządzonych wcześniej projektów podziału nieruchomości, w tym wyodrębnienia lokali i ustalenia ich wartości, co nawet w połączeniu z maszynopisanem nie powinno zabrać biegłemu aż 29 h. Ten końcowy etap sporządzania opinii polegający w istocie na zebraniu wczesniej przygotowanego materiału, jego zestawienia i podsumowania, co

podobnie opisał sam biegły w przywołanym już wcześniej piśmie wyjaśniającym z dnia 23.12.2014r. (k.159), nie powinien przekroczyć 20 h.

Reasumując stwierdzić należy, że na wszystkie czynności opisane przez biegłego w karcie pracy, a potrzebne do sporządzenia zleconej mu opinii przez Sąd Rejonowy, potrzebny (niezbędny) czas pracy nie powinien przekroczyć łącznie 114 h. Zatem znajduje częściowo uzasadnienie zażalenie uczestnika, w którym kwestionował on ilość czasu wykazaną przez biegłego na sporządzenie opinii, jako zawyżoną.

Nie znajduje natomiast uzasadnienia zarzut skarżącego, jakoby brak było uzasadnionych podstaw do przyznania biegłemu wynagrodzenia w podwyższonej wysokości (z uwzględnieniem § 2 rozporządzenia Min. Sprawiedliwości w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych tj. 1,81 oraz z uwzględnieniem wniosku biegłego o podwyższenie o 30 % stawki godzinowej zgodnie z § 4 w/w rozporządzenia). W ocenie Sądu Okręgowego stopień złożoności problemu będącego przedmiotem opinii - z jednej strony, a z drugiej - kwalifikacje biegłego (posiada dyplom ukończenia studiów wyższych, a także pełni funkcję biegłego sądowego dłużej niż jedną kadencję) pozwalały na zastosowanie w/w przepisów. Poza tym stwierdzić należy, że biegły wywiązał się z nałożonego na niego zadania dokonując wyodrębnienia w przedmiotowej nieruchomości 6 samodzielnych lokali mieszkalnych o nr (...). Z tego względu zgłoszone przez niego wnioski dotyczące wysokości stawki godzinowej, ustalonej ostatecznie na poziomie 41,56 zł, prawidłowo zostały uwzględnione przez Sąd Rejonowy.

W konsekwencji, w ocenie Sądu Okręgowego, biorąc pod uwagę kwalifikacje biegłego, potrzebny do wydania opinii czas oraz nakład pracy, wynagrodzenie za sporządzoną opinię w niniejszej sprawie winno zamykać się w kwocie 4737,84 zł netto (41,56 zł x 114 h). Wobec tego, po uwzględnieniu należnego podatku od towaru i usług (VAT) biegłemu należało się wynagrodzenie w kwocie 5827,54 zł (4 737,84 + 23%).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przyznane biegłemu R. G. wynagrodzenie za sporządzenie opinii pisemnej w kwocie 8 996,91 zł obniżył do kwoty 5827,54 zł (na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.). Oddalił zażalenie uczestnika w pozostałej części, jako nieuzasadnione (na podstawie art.385 kpc w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.).